

AANTEKENINGEN.

- 1) Herderschee. Infectieziekten; haar wezen en haar bestrijding.
- 2) Zie het artikel over „Innocenz VIII” van Benrath in de Real encyklopädie für protestantische Theologie und Kirche, Band 9.
- 3) A. Mathew. Life and times of Rodrigo Borgia. Londen z j.
- 4) cf. Gurlt. Geschichte der Chirurgie. Deel II, bl. 286.
- 5) F. Gregorovius. Geschichte der Stadt Rom in Mittelalter. Band VII ³, bl. 297.
- 6) H. Leo. Geschichte der italienischen Staaten. Hamburg 1830, deel 4, bl. 618.
- 7) J. C. L. Simonde de Sismondi. Historie des républiques italiennes du moyen age. Paris 1840, Bd. 7, 289. Dit is een herdruk. Leo citeert Sismondi uit een uitgave van 1809.
- 8) S. C. Oré. Etudes historiques et physiologiques sur la transfusion du sang. Paris 1876.
- 9) Villari. La storia di Girolamo Savonarola. Firenze, 1859, bl. 140.
- 10) Stephanus Infessura. Diarium Romanum, te vinden in L. A. Muratorius, Rerum italicarum Scriptores. Mediol. 1723, deel III, II, bl. 1241.
- 11) Stephano Infessura. Römisches Tagebuch. Übersetzt und eingeleitet von Hermann Hefele. Jena 1913.
- 12) Caesar Baronius, *Od. Raynaldus* en Jac. Laderchius. Annales ecclesiastici. — Tomus trigesimus, p. 186. Parisus 1877. Dit werk is moeilijk te krijgen; het is echter aanwezig in de bibliotheek van het Ignatius College te Valkenburg.
- 13) *Sismondi* verwijst meestal op een zeer sterk afgekorte en daardoor niet steeds gemakkelijk te begrijpen wijze. Bij de beschrijving van de „bloedtransfusie” verwijst hij naar Infessura en Raynaldus, en voorts op deze wijze: „ex Volaterrano L XXII”. Deze summiere verwijzing heeft me veel hoofdbrekens gekost. Met „ex Volaterrano”, een uitdrukking, die ik nergens terug vond, zal wel hetzelfde bedoeld zijn als „Volaterranus”. Er zijn minstens twee schrijvers van dien naam. *Jacobus Volaterranus* schreef een dagboek, loopende 1472—1484, zoodat het